

دانشگاه امام صادق (ع)  
دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد  
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

اثرات مکانیزاسیون (ماشینی شدن کشاورزی) بر کشاورزی ایران

نویسنده: حسین دهقانی فیروز آبادی

استاد راهنما: حمید دیهیم

استاد مشاور: حمید ناظمان، علی محمودی

سال تحصیلی: بهمن ۱۳۶۹

توصیفگر: ۲۱۱ ص. : جدول ، نمودار . شماره بازیابی ۲۶ الف.

واژگان کلیدی: ماشینی کردن کشاورزی / ایران

چکیده:

هدف پژوهش حاضر عبارتست از تأثیر مکانیزه شدن بر کشاورزی ایران و اینکه چرا کشاورزی ایران تاکنون کاملاً مکانیزه نشده است. مهمترین سولاتی که تحقیق حاضر ، سعی در پاسخگویی به آنها دارد ، عبارتست از اینکه آیا مکانیزاسیون کشاورزی یکی از عوامل توسعه کشاورزی محسوب می شود ؟ عملکرد مکانیزاسیون کشاورزی در ایران چگونه بوده است ؟ عوامل بازدارنده مکانیزاسیون در کشاورزی ایران چه می باشند ؟ و بالاخره رابطه تولید محصولات زراعی با عوامل تولید محصولات از جمله نیروی مکانیکی ماشین آلات ، سطح زیر کشت ، میزان بارندگی ، کود شیمیایی و وام پرداختی چگونه می باشد ؟ روش تحقیق در این رساله ، روش توصیفی و تحلیلی می باشد و برای پاسخگویی به سولات فوق از مدل اقتصاد سنجی استفاده شده است.

تحقیق حاضر در چهار فصل تنظیم شده است. در فصل اول ، برای تبیین ارتباط مکانیزاسیون با توسعه به مباحث توسعه اقتصادی و کشاورزی ، مفهوم مکانیزاسیون و اثرات آن بر روی توسعه روستایی اشاره شده است . فصل دوم ، شامل سه بخش است . بخش اول ، به مباحث تاریخی مکانیزاسیون کشاورزی ، فعالیت بنگاه توسعه ماشین آلات کشاورزی و صنایع تولیدی ماشین آلات کشاورزی می پردازد. بخش دوم ، به سیاستها و تدابیری که در جهت ترویج مکانیزاسیون کشاورزی اتخاذ شده اشاره می کند که شامل سیاستهای مکانیزاسیون کشاورزی پیش از انقلاب می باشد و در بخش سوم تأثیرات اصلاحات ارضی بر مکانیزاسیون کشاورزی و تجارب بعد از اصلاحات ارضی بیان شده است.

فصل سوم ، عوامل بازدارنده مکانیزاسیون کشاورزی در ایران را مورد بحث قرار می دهد . مدل سازی در فصل چهارم ارائه شده است که مدل اقتصادسنجی تولید محصولات عمده کشور با توجه به آمار موجود طی مدت ۲۳ سال مورد بررسی قرار می گیرد.

یافته های حاصل از تحقیق نشان می دهد ، توسعه اقتصادی بدون توسعه کشاورزی ، امری تقریباً دشوار است. مکانیزاسیون کشاورزی با افزایش رشد اقتصادی ارتباط دارد ، رشد اقتصادی در بخش کشاورزی همان مازاد تولید محصولات کشاورزی می باشد که از طریق کشت مکانیزه به دست می آید . مکانیزاسیون کشاورزی ، یکی از عوامل توسعه روستایی نیز به شمار می آید . مهمترین سیاست بنگاه توسعه ماشینهای کشاورزی برای تشویق مکانیزه کردن مزارع ، تأمین وام کم بهره برای خرید ماشینهای کشاورزی بوده است . علاوه بر این ، بنگاه مزبور ، اقدام به آموزش رانندگان و ایجاد تسهیلات لازم برای سرویس ماشینها نموده است. صنایع تولیدی و مونتاژ ماشین آلات کشاورزی نیز یکی از عوامل رواج مکانیزاسیون کشاورزی در کشور بوده است.

تأسیس بنگاه توسعه ماشینهای کشاورزی و تأمین وام کم بهره برای کشاورزان ، آموزش طرز استفاده از وسایل و ماشینهای جدید و سبک کشاورزی ، در اختیار گذاشتن ماشین آلات و ادوات

کشاورزی به میزان بیشتر به کشاورزان ، تشکیل ۴۳ شرکت سهامی زراعی و کاربرد روشهای مدرن در این شرکتها و شرکتهای کشت و صنعت ، مهمترین سیاستهای دولت برای ترویج مکانیزاسیون کشاورزی پیش از انقلاب بوده است . بعد از انقلاب ، علیرغم اینکه ، کشاورزی به عنوان محور اصلی توسعه تلقی شده است ولی موانعی برای مکانیزه شده کامل کشاورزی ایران وجود داشته است که عمده ترین آنها عبارتست از :

(۱) عوامل مربوط به زمین مثل پراکندگی اراضی ، کوچک بودن واحدهای کشاورزی و ..

(۲) عوامل مربوط به نیروی انسانی مثل کمبود نیروی ماهر و متخصص

(۳) عوامل ماشینی مثل کمبود لوازم یدکی و تعمیرگاه ، کمبود راههای روستایی و...

بر اساس نتایج حاصله از مدل اقتصاد سنجی ، رابطه تولید محصولات زراعی با متغیرهای مستقل نیروی مکانیکی ماشین آلات کشاورزی ، سطح زیر کشت و میزان بارندگی توجیه شده اما متغیرهای وام پرداختی دولت به کشاورزان و کود شیمیایی توجیه نشده است . در پایان تحقیق ، پیشنهادهایی در زمینه مورد بحث ارائه شده است.